

**Довідка про підсумки виконання
Програми економічного і соціального розвитку Чернігівської області
за 2020 рік**

Робота обласної державної адміністрації разом з іншими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, керівниками суб'єктів господарювання спрямовувалась на вирішення актуальних питань життєдіяльності регіону, виконання завдань Програми економічного та соціального розвитку, бюджету області.

У 2020 році Кабінетом Міністрів України затверджено базовий рівень місцевого самоврядування, визначено адміністративні центри та затверджено території територіальних громад Чернігівської області.

На початок 2021 року в області функціонують 57 територіальних громад (16 міських, 17 сільських, 24 селищні), в яких 25 жовтня 2020 року обрано міських, сільських, селищних голів та депутатів сільських, селищних, міських рад.

Не змінився склад 15 громад (в т.ч. Ніжинська, Прилуцька, Чернігівська), 8 громад утворено шляхом ліквідації 50 місцевих рад (Бахмацька, Березнянська, Дмитрівська, Крутівська, Ладанська, Ріпкинська, Седнівська, Яблунівська), 34 громади збільшились за рахунок приєднання 147 місцевих рад.

Новий адміністративно-територіальний устрій на субрегіональному рівні закріплено в постанові Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» (від 17.07.2020 № 807-ІХ). Утворено 5 районів замість 22. До Корюківського району увійшло 5 громад, Ніжинського – 17, Н.-Сіверського – 4, Прилуцького – 11, Чернігівського – 20.

За підсумками 2020 року **індекс валової продукції сільського господарства** області становив 104,7 %, в тому числі у сільськогосподарських підприємствах – 105,9% та у господарствах населення – 99,3%. Індекс виробництва продукції рослинництва становив 106,4%, тваринництва – 93,0%.

У 2020 році намолочено 5,24 млн тонн зернових та зернобобових культур або 105,0% до прогнозу, середня урожайність склала 63,9 ц/га. Кукурудзи на зерно намолочено рекордні 4,23 млн тонн (3,93 млн тонн у 2019 році), рівень урожайності складає 75,6 ц/га. Крім того, зібрано майже 700 тис. тонн соняшнику (у 2019 році 633,7 тис. тонн).

Станом на 01.01.2021 в господарствах області утримувалось 146,3 тис. голів ВРХ, що на 6,9% менше, ніж на 01.01.2020, в тому числі 82,0 тис. гол. корів (на 8,4% менше). Поголів'я свиней збільшилось на 5,9% до 206,5 тис. гол. Чисельність поголів'я птиці зменшилась на 4,1% до 3402,2 тис. гол.

За 2020 рік по всіх категоріях господарств реалізовано на забій худоби та птиці у живій масі 50,4 тис. т (-3,4%), вироблено молока 457,1 тис. т (-10,5%), яєць 282,7 млн штук (-2,7%).

У 2020 році в аграрному комплексі завершено будівництво 5 об'єктів вартістю 88 млн гривень.

Сільгоспідприємствами придбано 223 трактори, 74 зернозбиральні комбайни та 749 одиниць іншої високопродуктивної техніки та обладнання, як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва.

Орендарями земель сільськогосподарського призначення сплачено власникам земельних часток (паїв) коштів у сумі 1,9 млрд. грн. Середній розмір орендної

плати по області зріс із 8,9% (2019 р.) до 9,7% (2020 р.) від вартості землі, що дозволило збільшити надходження від орендної плати на 161,1 млн грн.

За 2020 рік **індекс промислової продукції** становив 92,7 %.

Зросли обсяги виробництва на підприємствах з виробництва гумових і пластмасових виробів (+14,5 %), з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (+5,1 %).

Водночас, обсяги скоротились на підприємствах машинобудування (на 33,4 %), текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри та виробів зі шкіри (на 24,2 %), з виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності (на 12,0 %), з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (на 5,2 %), металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів, крім машин і устаткування (на 2,5%), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 1,0 %) та у добувній промисловості (на 3,4%).

Обсяг реалізованої промислової продукції за 2020 рік становить 34,5 млрд грн.

Зовнішньоторговельний оборот товарами за 2020 рік склав 1234,2 млн дол. США. Експорт збільшився на 10,4 % (до 890,9 млн дол. США), імпорт зменшився на 18,1% (до 343,3 млн дол. США). Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 547,7 млн дол. США.

За 2020 рік в економіку області вкладено 6,1 млрд грн **капітальних інвестицій**, що на 40,9 % менше порівняно з 2019 роком через пандемію коронавірусу та пов'язані з цим карантинні обмеження.

Найбільше інвестицій було освоєно у сільському, лісовому та рибному господарстві – 2302,5 млн грн (37,9 % від загального обсягу) та промисловості – 1442,3 млн грн (23,7 %) (переважна більшість у цій сфері припадала на підприємства переробної промисловості – 1067,7 млн грн (17,6 %)), у державному управлінні й обороні; обов'язковому соціальному страхуванні – 1156,0 млн грн (19,0 %), будівництві – 457,8 млн грн (7,5 %).

За підсумками 2020 року завершено реалізацію 32 інвестиційних проектів, з них 19 – у сільському господарстві, 9 – у промисловому комплексі, 2 – в альтернативній енергетиці, по 1-му в туристичному комплексі та транспорті і логістиці.

Станом на 30.09.2020 **обсяг прямих інвестицій** (інструменти участі в капіталі) в економіку області склав 453,1 млн дол.США, що на 2,7 % більше, ніж на відповідну дату 2019 року.

Інвестиції надійшли до області із 41 країни світу. Найбільше прямих інвестицій залучено зі Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії – 79,2%, Кіпру – 8,1%, Польщі – 3,0%, Швейцарії – 2,3%, Китаю – 1,2%.

Прямі інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. У промисловість вкладено 92,8%, у т.ч. переробну – 86,9%; у сільське, лісове та рибне господарство – 4,6%.

Обсяг виконаних будівельних робіт за 2020 рік становить 2440,2 млн грн, що на 24,3% більше, ніж за 2019 рік.

За 2020 рік на реалізацію проєктів регіонального розвитку області спрямовано більше 1,2 млрд гривень. За рахунок цих коштів здійснювалась реалізація 337 проєктів, в тому числі: 209 проєктів з будівництва, реконструкції, капітального ремонту інфраструктурних об'єктів; 128 проєктів з придбання техніки, обладнання, транспорту.

У 2020 році в рамках програми Президента України «Велике будівництво» в області відремонтовано та побудовано 14 соціальних об'єктів – 5 дитячих садочків, 4 школи та 5 спортивних об'єктів.

Відкрито Носівську школу № 5 та II корпус гімназії у м. Прилуки, проведено реконструкцію загальноосвітньої школи у с. Журавка Варвинського району, Корюківської загальноосвітньої школи №1. Реконструйовано 5 дошкільних навчальних закладів – у Ніжині, Бобровиці, Сосниці, селі Черешеньки Коропського району та селі Ніжинське Ніжинського району.

Завершено будівельні роботи на 5 спортивних об'єктах: зал для фізкультурно-оздоровчих занять у Семенівці, стадіони у Корюківці, Сосниці, Острі. У Чернігові відкрито капітально відремонтований спортивний комплекс спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з футболу «Юність».

Покращився рівень використання коштів державного фонду регіонального розвитку, із передбачених 92,7 млн грн виконано будівельних робіт на суму 89,2 млн грн або 96,2% (у 2019 році – 89,6%). Всього у 2020 році за кошти ДФРР реалізовувалось 13 проєктів.

Проведено конкурсний відбір проєктів на 2021 рік, зокрема затверджено рейтинговий список та перелік проєктів, що можуть реалізовуватися за кошти ДФРР. До фінансування за рахунок ДФРР включено 8 проєктів на загальну суму 84,7 млн грн, які попередньо будуть включені до проєктів програми «Велике будівництво».

У 2020 році було використано 86,6 млн грн субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (41,7 млн грн залишки, що утворились на 01.01.2020 та 44,9 млн грн 2020 року).

На утримання та розвиток автомобільних доріг загального користування та дорожньої інфраструктури використано 695,2 млн грн відповідної субвенції з державного бюджету. Здійснювалось будівництво, реконструкція, капітальний ремонт 11,36 км та поточний середній ремонт 100,5 км автомобільних доріг загального користування місцевого значення.

На реалізацію 9 проєктів з реконструкції, капітального ремонту приймальних відділень в опорних закладах охорони здоров'я області з державного бюджету профінансовано 72,0 млн грн, освоєно – 57,7 млн грн.

Будівельні роботи завершені по 3 проєктах (Чернігівська обласна лікарня, Чернігівська міська лікарня №2, Корюківська центральна районна лікарня). Ще по 4 проєктам ступінь будівельної готовності становить більше 90% (Ніжинська центральна міська лікарня, Прилуцька центральна міська лікарня, Козелецька центральна районна лікарня, Новгород-Сіверська центральна районна лікарня).

З метою підвищення доступності медичного обслуговування до населення у сільській місцевості в області у 2020 році за рахунок відповідної субвенції здій-

снювалися капітальні ремонти 7 сільських лікарських амбулаторій (с. Морівськ, Яблунівка, Чемер, Добрянкa, Олишівка, Н. Басань, Мрин) та будівництво нових (завершено будівництво 15 сільських амбулаторій).

Також придбавалося обладнання для 4 амбулаторій (села Халявин, Лемеші, Хоробичі та Високе), що будуються, та 9 службових автомобілів для медичних працівників закладів охорони здоров'я, що працюють у сільській місцевості (села Морівськ, Яблунівка, Чемер, Добрянкa, Олишівка, Н. Басань, Мрин, Халявин та Ладан). Усього у 2020 році використано 50 млн гривень.

Значна увага приділялась покращенню реалізації проєктів в освітній галузі.

На реалізацію програми “Спроможна школа для кращих результатів” використано 19,3 млн грн (капітальний ремонт приміщень Менської гімназії та Прогресівської ЗОШ, реконструкція Корюківської ЗОШ, формування новітнього освітнього простору у Носівському ЗСО).

На ремонт обладнання та придбання сучасного обладнання для їдалень (харчоблоків) 32 закладів загальної середньої освіти використано 8,8 млн гривень.

В галузі *житлово-комунального господарства* проведено роботи по будівництву та реконструкції водопровідно-каналізаційних мереж (в тому числі заміні аварійних ділянок) загальною протяжністю 12,7 км на суму 46,7 млн грн. Основні обсяги робіт виконано по містах Чернігів, Новгород-Сіверський, Бахмач, Бобровиця.

З початку року в житловому фонді області створено 23 нових ОСББ.

Продовжується впровадження енергозберігаючих джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів. Протягом 2020 року було встановлено 2454 шт. енергозберігаючих світильників.

За 2020 рік підприємствами, які надають послугу з централізованого теплопостачання на заходи з ремонту, модернізації (реконструкції) основного та допоміжного обладнання, теплових мереж використано 24,1 млн гривень. Кошти були спрямовані на проведення робіт з диспетчеризації котелень, заміні ділянки магістральної мережі, технічного переоснащення основних фондів, заміні насосного обладнання та аварійних ділянок розподільних мереж.

З метою підвищення рівня *енергоефективності* реалізовувались ініціативи Уряду щодо стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів. На виконання обласної Програми стимулювання до запровадження енергоефективних заходів населення, об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та житлово-будівельних кооперативів області на 2018-2020 з обласного бюджету компенсовано 1769 кредитів на суму майже 2,5 млн грн, з яких: 1,3 млн грн за кредитами виданими фізособам (1678 од) на впровадження енергоефективних заходів; майже 1,2 млн грн за кредитами залученими ОСББ та ЖБК. Протягом дії Програми 53 ОСББ компенсовано 93 кредити, середній розмір компенсації по одному кредиту – 12,6 тис. грн. В середньому одне ОСББ отримало 22,1 тис. гривень.

Станом на 01.01.2021 загальна потужність об'єктів енергетики, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел, становить майже 30,0 МВт, що у 2,1 рази більше показника на початок 2020 року. Протягом

року потужність таких об'єктів збільшилась на майже 16,0 МВт за рахунок будівництва та введення в експлуатацію нових сонячних електростанцій населенням в приватному секторі та приватними підприємствами. З початку року запущено 5 комерційних сонячних електростанцій (+14,6 МВт) приватними підприємствами. Загальна кількість установок приватних домогосподарств становить 261 потужністю 5,24 МВт.

Загальна потужність об'єктів сонячної енергетики в області становить 20,9 МВт або 70,0 % від загальної потужності об'єктів альтернативної енергетики регіону.

За 2020 рік з альтернативних джерел на об'єктах, які розміщено на території області, вироблено майже 90,0 млн кВт*год. «чистої» електроенергії.

Оборот роздрібної торгівлі (з урахуванням обороту фізичних осіб) за 2020 рік склав 22,5 млрд грн, що на 14,2 % більше, ніж у 2019 році. У розрахунку на одну особу реалізовано товарів на суму 22,7 тис. гривень. Протягом 2020 року у сфері роздрібної торгівлі та ресторанного бізнесу розширили присутність, розпочали діяльність 140 об'єктів.

Індекс споживчих цін в області у грудні 2020 року до грудня 2019 року становив 105,2 %.

За 2020 рік підприємствами **автомобільного транспорту** та фізичними особами-підприємцями перевезено 1649,8 тис.т вантажів, що на 11,2% менше, ніж за 2019 рік. Вантажообіг зменшився на 4,9% і становить 1022,1 млн ткм. Пасажирським автотранспортом області перевезено 45,9 млн пас., що на 37,4% менше 2019 року. Обсяг виконаного пасажирообігу зменшився на 44,7% і становить 392,0 млн пас.км.

У рамках реалізації обласної Програми **розвитку малого і середнього підприємництва** на 2017-2020 роки було організовано та проведено низку різноманітних заходів, в тому числі 34 вебінари, семінари, тренінги для підприємців та осіб, які бажають розпочати власну справу; IV Бізнес-фест «Разом до успіху» до Дня підприємця, Молодіжна школа бізнесу, «Дні юридичної допомоги», обласний ярмарок «Що може жінка» та Форум ділових та професійних жінок «WOMEN IN...» тощо.

Протягом 2020 року було взято на облік 6502 суб'єкти підприємництва, з них 965 од. - юридичних осіб та 5537 фізичних осіб-підприємців (що, відповідно, у 1,8 рази та на 15,7 % більше, ніж кількість тих, що припинили діяльність).

За 2020 рік забезпечено зростання надходжень до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва порівняно з 2019 роком на 5,0% (до 2,96 млрд грн), що складає майже половину (46,8%) від усіх податкових надходжень, які контролюються Державною податковою службою в області.

Продовжувалась робота щодо удосконалення системи надання адміністративних послуг, в тому числі безперерійного функціонування мережі центрів.

В області наразі забезпечено функціонування 29 ЦНАПів, як публічних сервісів та послуг, а саме: 8 ЦНАПів при райдержадміністраціях; 21 – у територіальних громадах.

26 лютого 2020 року на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області було утворено Центр підтримки підприємництва, інновацій та стартапів

(BusinesHubChernihivRegion), який є сучасним простором, де підприємці та стартапи мають можливість пройти навчання в інкубаційній програмі; скористатися послугами коворкінгу та лабораторії-майстерні; отримати консультативну, менторську підтримку щодо започаткування та ведення власної справи. Зокрема, на базі Центру у серпні-жовтні 2020 року організовано проведення першої в області десятиденної Інкубаційної програми розвитку підприємницької діяльності.

Проведена робота з впровадження експериментального проекту надання комплексної послуги «Малюк» у ЦНАПах. На сьогодні підключено до Єдиного державного порталу «Дія» та забезпечено прийом заявок на цю послугу у 11 ЦНАПах громад (Бобровицької, Новгород-Сіверської, Прилуцької, Семенівської, Чернігівської міських, Варвинської, Куликівської, Коропської, Сосницької селищних, Вертіївської, Кіптівської сільських рад).

Протягом 2020 року райдержадміністраціями, структурними підрозділами облдержадміністрації та підпорядкованими їм установами успішно проведено 2580 **допорогових закупівель**. Укладено договорів на суму 75,7 млн гривень. Економія коштів становить 14,2 млн грн або 15,9 %.

За підсумками 2020 року у **службі зайнятості** області взято на облік 27,4 тис. безробітних громадян, що на 28,3% більше, ніж за 2019 рік. Зростання реєстрації зафіксовано в 17 районах області та м. Чернігові.

Забезпечено роботою та повернуто до трудової діяльності шляхом працевлаштування на вільні та новостворені робочі місця 18,5 тис. громадян, зокрема, за безпосереднім направленням служби зайнятості – 17,3 тис. осіб, з них 10,7 тис. офіційно безробітних. 8 безробітних отримали усю належну їм допомогу по безробіттю одноразово та започаткували власну справу.

Відповідно до «Порядку компенсації роботодавцям витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» 191 роботодавцю області, які працевлаштували 358 безробітних на новостворені робочі місця, здійснювалася компенсація розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Під особливою увагою служби зайнятості залишається працевлаштування громадян з інвалідністю. За 2020 рік знайдено роботу 369 безробітним інвалідам, 64 особи набули нових професій або пройшли перенавчання, здійснено 44 направлення до тимчасової зайнятості – громадяни з особливими потребами брали участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру. 49,4 тис. осіб різних категорій населення, зокрема, 33,4 тис. безробітних, які перебували на обліку в службі зайнятості, отримали 108,6 тис. профорієнтаційних послуг,

Загалом до активних форм сприяння зайнятості протягом року було залучено 15,1 тис. безробітних громадян (майже 40% безробітних громадян на обліку).

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників у 2020 році становила 9328 грн і зросла проти 2019 року у номінальному вимірі на 13,7 %, у реальному – на 10,2%.

Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати в області збільшилась з початку 2020 року в 1,5 рази і на 01.01.2021 становила майже 19,0 млн грн, в тому числі на економічно активних підприємствах – 16,2 млн грн

(на 44,3% більше), на підприємствах, що призупинили діяльність – 2,7 млн грн, підприємствах-банкрутах – відсутня.

У 2020 році відбулося 123 засідання тимчасових обласної, районних і міських комісій з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), пенсій, стипендій та інших соціальних виплат (з них: обласної – 12, районних – 77, міських – 34), де заслухано 156 звітів керівників підприємств-боржників, з них 54 – попереджено про персональну відповідальність за порушення термінів виплати заробітної плати найманим працівникам підпорядкованих підприємств відповідно до діючого трудового законодавства України.

Вживались заходи щодо соціального захисту та соціального забезпечення населення.

Станом на 01.01.2021 державні **соціальні допомоги** в області отримують 53,9 тис. осіб. Право на пільги за соціальною ознакою мають 263,4 тис. осіб. Субсидію на житлово-комунальні послуги отримували майже 147 тис. сімей.

За щомісячною адресною допомогою внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, станом на 01.01.2021 звернулось 3899 сімей, на виплату спрямовано 31,4 млн гривень.

На обліку в органах соціального захисту населення області станом на 01.01.2021 перебувало 480 осіб з інвалідністю внаслідок війни із числа учасників АТО, 28 учасників війни та 391 член сімей загиблих учасників АТО.

Області було виділено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання житлові приміщення для сімей загиблих осіб, відповідно до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, для осіб з інвалідністю I-II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, в сумі 3,8 млн грн. Кошти освоєні в повному обсязі, надана компенсація 3 сім'ям.

Виділено субвенцію з державного бюджету на виплату грошової компенсації для учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи з числа внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України в сумі 4,0 млн грн, виплачена компенсація 3 особам, кошти освоєно в повному обсязі.

Для придбання житла для дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа у 2020 році з державного бюджету області виділено 34,2 млн гривень. Виплачено грошову компенсацію за належні для отримання жилі приміщення 84 дітям. Станом на 01.02.2021 за рахунок виплаченої компенсації вже 13 дітей придбали житло.

Особлива увага приділялася підтримці **багатодітних сімей**, яких станом на 01.01.2021 в області проживає 7147. У 2020 році право на користування пільгами отримали 663 багатодітні сім'ї та 1643 дитини з таких сімей. Станом на 01.01.2021 близько 3,4 тис. багатодітних сімей скористались пільгами з оплати житлово-комунальних послуг, 50% знижкою вартості придбання палива – 1,2 тис. сімей.

На покращення соціально-побутових умов багатодітних сімей, в яких виховується 5 і більше дітей, з обласного бюджету використано кошти в сумі 291,4 тис гривень. Допомогу у вигляді предметів побуту отримали 67 багатодітних сімей з п'ятьма дітьми.

У 2020 році Указом Президента України 14 жінкам області присвоєно почесне звання України «Мати-героїня».

Протягом 2020 року до *сімейних форм виховання* було влаштовано 347 дітей (39 – усиновлено, 208 – під опіку, піклування, 76 – у прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу, 17 – повернуто у біологічну сім'ю, 7 – визнано батьківство), що на 20,9% більше у порівнянні з кількістю осіб, які посиротіли протягом звітного періоду (287).

Станом на 01.01.2021 сімейними формами виховання охоплено 93,2% дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, від їх загальної кількості, що на 1,2 відсоткові пункти більше, ніж на 01.01.2020.

Всього в області налічується 175 прийомних сімей та 33 дитячі будинки сімейного типу, в яких проживає та виховується 520 дітей. В порівнянні з 2019 роком кількість дітей в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу збільшилась на 1,7% (з 511 станом на 31.12.2019).

Протягом 2020 року в області усиновлено 39 дітей, з яких 28 - громадянами України, 11 – іноземцями.

В *освітній галузі* в області функціонують 445 закладів дошкільної освіти. Охоплення дошкільною освітою дітей віком від 3 до 6 років становить 97,3%. Усіх дітей старшого дошкільного віку охоплено різними формами здобуття дошкільної освіти. Чисельність дітей в закладах дошкільної освіти з розрахунку на 100 місць становить 98 осіб.

Протягом 2020 року відкрито дошкільний підрозділ на базі Черешенського ліцею та закладу дошкільної освіти № 8 «Кручайлик» Ніжинської міської ради. Завершено роботи з реконструкції Бобровицького дошкільного навчального закладу «Золотий ключик» та Сосницького дошкільного навчального закладу «Сонечко». Відновлено діяльність дошкільного навчального закладу «Берізка» Талалаївської громади, дошкільного закладу на базі Деревинської загальноосвітньої школи I-III ступенів Городнянської територіальної громади. Загалом у закладах дошкільної освіти області протягом 2020 року створено 372 місця.

Проводяться заходи з оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти. До 01 вересня 2020 року (по всіх типах освітніх закладів) оптимізовано 27 закладів (21 заклад загальної середньої освіти, 1 вечірній (змінний), 1 інтернатного типу обласного підпорядкування, 2 філії, які не є юридичними особами та 2 заклади, які «призупинили» освітній процес, проте юридично не закриті). 13 закладів загальної середньої освіти перейменовано в ліцеї та гімназії (без зміни ступеня), кількість малокомплектних шкіл скорочено до 47,5%.

У 2020/2021 навчальному році в області функціонує 463 заклади загальної середньої освіти, з них у сільській місцевості – 319, з учнівським контингентом 96,1 тис.осіб. За новим Державним стандартом початкової освіти у 494 класах

навчаються 9028 першокласників. В області функціонує 45 опорних закладів із 27 філіями.

У 161 закладі загальної середньої освіти функціонує 419 інклюзивних класів, де навчається 535 дітей. Освітній процес забезпечують 409 асистентів вчителя.

У 2020/2021 навчальному році всіма видами транспорту організовано безперебійний підвіз 9142 учнів сільської місцевості та педагогічних працівників (100% від потреби). Для підвозу задіяно 336 транспортних одиниць, з них шкільних автобусів – 318. У 2020 році було придбано 13 шкільних автобусів на суму 15,3 млн гривень.

На придбання сучасних меблів, комп'ютерного обладнання, засобів навчання, спортивного обладнання для початкових класів закладів освіти області у 2020 році області виділено 28,6 млн грн. Станом на 01.01.2021 згідно з кошторисними призначеннями надійшло 28,6 млн грн, з них використано 28,4 млн грн (99,1%).

У 2020 році збережено мережу закладів позашкільної освіти. За основними напрямками функціонують 66 закладів, до роботи у гуртках та секціях яких залучено понад 33 тисячі вихованців.

Протягом 2020 року з різних джерел фінансування на покращення матеріально-технічної бази **закладів охорони здоров'я** області було спрямовано 328,5 млн грн.

Здійснюються заходи по оновленню автопарку Комунального некомерційного підприємства «Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» Чернігівської обласної ради, автопарк поповнився на 8 автомобілів швидкої медичної допомоги. У 2020 році на базі закладу створено навчально-тренувальний центр симуляційної медицини, що дасть можливість відпрацьовувати навички, які зменшать вірогідність летальних випадків.

Протягом 2020 року спрямовано майже 50 млн грн субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості області.

В процесі реалізації реформи в області всі 49 комунальних закладів охорони здоров'я вторинної та третинної ланки (в т.ч. обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф), перетворені з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства, підключенні до медичних інформаційних систем та зареєстровані в електронній системі охорони здоров'я eHealth, 47 медичних закладів уклали договори з НСЗУ.

Проведена робота з оптимізації мережі медичних закладів області, з приведенням структури до сучасних вимог. При моделюванні мереж надання всіх публічних сервісів та послуг, в медичній сфері визначено 9 опорних лікарень, в яких проведено проектні роботи по створенню приймальних відділень – відділень екстреної медичної допомоги.

Одним із головних пріоритетів в області стала боротьба з COVID-19, головною метою якої стало створення мережі закладів охорони здоров'я, яка б витримала пандемічне навантаження та забезпечила надання якісної та своєчасної медичної допомоги населенню області.

В області створено мережу медичних закладів, які надають медичну допомогу хворим з коронавірусною хворобою COVID-19, розроблено та впроваджено

маршрути пацієнтів з гострою респіраторною хворобою COVID – 19. До переліку закладів охорони здоров'я, що визначені для госпіталізації таких пацієнтів, увійшли 18 закладів охорони здоров'я області, які мають кисневе забезпечення, необхідне для лікування цієї категорії хворих.

У *сфері культури* забезпечено проведення на належному організаційному та творчому рівні ряду культурно-мистецьких заходів з нагоди державних свят, фестивалів та конкурсів, зокрема проведено 241 культурно-мистецький захід, витрачено 1,9 млн грн.

З метою популяризації туристично-рекреаційного потенціалу області Чернігівщина була представлена в рамках заходів з нагоди 24-ї річниці створення товариства «Чернігівське земляцтво» у м. Києві та на літературно-мистецькому святі до 201-ї річниці з Дня народження П. Куліша у Обласному історико-меморіальному музеї-заповіднику П. Куліша «Ганнина Пустинь».

Проведено 6 рекламно-інформаційних турів для представників туристичного бізнесу та екскурсиводів, ЗМІ представників туристичної сфери України.

За 2020 рік туристичні об'єкти області відвідало 1,2 м млн екскурсантів. Загальний обсяг надходження туристичного збору до місцевих бюджетів області склав 1,5 млн грн.

У *сфері фізичної культури та спорту* протягом 2020 року на офіційних міжнародних і всеукраїнських змаганнях спортсменами області завойовано 428 медалей, з яких 170 золотих. Підготовлено 18 майстрів спорту України, 4 майстри спорту України міжнародного класу, 344 кандидати у майстри спорту і першорозрядників. Двом спортсменам області присвоєно звання «Заслужений майстер спорту України» та одному тренеру звання «Заслужений тренер України».

До складу збірних команд України включено 263 представники Чернігівщини з 46 видів спорту, з них 37 спортсменів з інвалідністю.

Заступник голови
облдержадміністрації

Олександр САВЧЕНКО